

MER JÄMLIKT SAMHÄLLE

29. Döva teckenspråkstolkar

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Örebro Län

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Dövas Förening i Örebro Län framför en oro angående situationen för döva teckenspråkstolkar i Sverige. Efter beviljad utbildning av Myndigheten för Yrkeshögskolan för denna tolkutbildning för döva har det resulterat i att 52 döva titulerar sig som teckenspråkstolk.

Sveriges Dövas Riksförbund har under åren bland annat arbetat fram bra informationsmaterial om vad det innebär att ha döv teckenspråkstolk samt skickat remissvar gällande Kammarkollegiets förslag att döva teckenspråkstolkar också ska vara registrerade som utbildade tolkar hos Kammarkollegiet. Trots detta har ingen av alla döva teckenspråkstolkar lyckats få en fast anställning efter utbildning – i stället tvingas många att arbeta som frilansare eller i kombinerad tjänst som samordnare/teckenspråkstolk. Det är svårt att överleva på enbart frilansarbete, och många av dessa tolkar har parallella deltidsjobb som är helt orelaterade till tolkyrket. Vi uppmanar Sveriges Dövas Riksförbund att agera för att förbättra arbetssituationen för döva teckenspråkstolkar.

Ur döva, dövblinda och hörselskadade tolkanvändares perspektiv bör vi ha rätt att välja att använda döva teckenspråkstolkar oavsett vår språknivå, region och bostadsort. Tyvärr är det i dagsläget svårt för oss döva att få tillgång till döva teckenspråkstolkar. Vi uppmanar Sveriges Dövas Riksförbund att agera för att stärka vår rätt som tolkanvändare att själva välja vilken typ av tolkning vi vill ha.

Eftersom Sveriges Dövas Riksförbund och Sveriges Teckenspråkstolkars Förening (STTF) gjorde en avsiktsförklaring år 2020 och ett av STTF:s mål är att förbättra arbetsvillkor för teckenspråkstolkar, uppmanar vi att SDR arbetar med STTF för att förbättra arbetssituationen för döva teckenspråkstolkar.

Döva teckenspråkstolkar ska vara en självklarhet! Det är av yttersta vikt att säkerställa tillgången till kompetenta och engagerade döva teckenspråkstolkar för att tillgodose våra behov.

Yrkande:

Dövas Förening i Örebro Län föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska lobba för att förbättra arbetssituationen för döva teckenspråkstolkar
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska verka för att säkerställa att döva och hörselskadade har rätt till döva teckenspråkstolkar, oberoende av deras språknivå.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska arbeta fram en likvärdig möjlighet till döva teckenspråkstolkar oavsett vilken region.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska samverka med Sveriges Teckenspråkstolkars Förening, STTF, rörande denna motion.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Döva teckenspråkstolkar i Sverige är ett resultat av Sveriges Dövas Riksförbunds projekt *Utbildning för döva tolkar och översättare* januari 2016 till juni 2017, som genomfördes i samarbete med Förbundet Sveriges Dövblinda, Västansviks folkhögskola, Strömbäcks folkhögskola och Mo Gårds folkhögskola i Göteborg. Samarbete skedde också med Stockholms universitet, Sveriges Teckenspråkstolkars Förening (STTF), Tolkledarna, Tolkcentralernas ledarförening och Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Precis som motionen lyfter har vi påverkat Kammarkollegiet så att döva teckenspråkstolkar numera ingår i deras databas samt utformat ett informationsmaterial om yrkesgruppen. Informationsmaterialet utformades i samarbete med Västansviks folkhögskola och Stockholms universitet. Materialet fördelades mellan samarbetsparterna och förbundet ansvarade för utskick till samtliga tolkcentraler, SDR:s distriktsorganisationer och lokalföreningar. [Materialet](#) finns tillgängligt på förbundets webbplats och är fritt att sprida vidare till lämpliga mottagare. Syftet med detta material är att sprida information om yrkesgruppen - både till potentiella arbetsgivare och till tolkanvändare för att öka efterfrågan.

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären om att vi behöver fortsätta det påbörjade påverkansarbetet för att främja de förutsättningar som gynnar flera uppdrag och anställningar för döva teckenspråkstolkar. Hur själva arbetssituationen är och utvecklas för de döva teckenspråkstolkarna faller dock under uppdrags- eller arbetsgivarens ansvar. Och det är också en fråga av facklig karaktär.

Förbundet ska fortsätta det påbörjade påverkansarbetet och ha dialog med representanter från yrkesgruppen och STTF om hur vi gemensamt kan arbeta för att främja tillgången till döva teckenspråkstolkar. Här kan vi även belysa tolkanvändarnas perspektiv och möjlighet att beställa och få döva teckenspråkstolkar, med betoning på speciellt två frågor. Dessa är tolkanvändarnas självbestämmande om vilken typ av tolk och tolkmetod som föredras samt likvärdig tillgång till döva teckenspråkstolkar oavsett var i landet tolkanvändaren finns. Här kan exempelvis verktyg och underlag för ett påverkansarbete produceras för att användas av distriktsorganisationerna i tolkbrukarråden. Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller motionen.

30. Främjande av döva teckenspråkstolkar och deras yrkesroll

Organisation bakom motionen: Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund
Organisationens förslag på område till handlingsprogram:
Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Vi ser ett ökat behov av att lyfta fram och stärka yrkesrollen för döva teckenspråkstolkar i Sverige. I dagsläget finns det 52 utbildade döva teckenspråkstolkar och ytterligare 11 som är under utbildning. Trots detta ser vi att kunskapen om deras unika kompetens och betydelse är bristfällig hos många tolkcentraler och tolkbolag. Detta påverkar både döva tolkar och de som är i behov av deras tjänster negativt.

Den 29 februari 2024 höll tre representanter från döva tolkars grupp ett möte med SDR för att diskutera dessa frågor, där bristande kunskap och nonchalant behandling från många myndigheter, tolkcentraler och tolkbolag togs upp. Mötet var konstruktivt och givande, och SDR lovade att följa upp ärendet, men detta har ännu inte skett.

Döva teckenspråkstolkar fyller en unik och viktig funktion i det svenska tolksystemet. Deras förståelse för dövkulturen och deras språkliga kompetens ger dem en särskild förmåga att möta behoven hos andra döva, särskilt nyanlända och de som har svårare att förstå hörande tolkar. Genom att stärka deras ställning kan vi inte bara förbättra kvaliteten på tolkningen, utan också främja rättigheter och valmöjligheter för döva som är beroende av teckenspråkstolkning.

Vi hoppas att SDR genom denna motion tar ett aktivt steg för att förbättra situationen för döva teckenspråkstolkar och säkerställer deras rätt att bli erkända och respekterade som en viktig del av tolkbranschen.

Yrkande:

Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund föreslår att kongressen beslutar att säkerställa att döva teckenspråkstolkars kompetens tas på allvar och att deras rättigheter som yrkesverksamma respekteras, genom att SDR:

- genomför en nationell kampanj för att lyfta fram döva teckenspråkstolkar och deras viktiga roll, både inom tolkbranschen och för döva användare av tolkningstjänster.
- aktivt uppvaktar relevanta myndigheter och beslutsfattare för att informera om situationen för döva teckenspråkstolkar och betona deras betydelse för dövsamhället, särskilt för nyanlända döva och andra som föredrar eller behöver döva tolkar.
- tar upp dialog med Sveriges tolkcentralers ledning samt andra tolkbolag för att understryka vikten av att inkludera döva tolkar i deras verksamhet och säkerställa att döva har rätten att önska döva teckenspråkstolkar när det är möjligt och lämpligt.
- följer upp det tidigare mötet som hölls den 29 februari 2024 och säkerställer att konkreta åtgärder vidtas för att förbättra situationen för döva teckenspråkstolkar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn om att döva teckenspråkstolkar fyller en unik och betydelsefull funktion i det svenska tolksystemet. Som ett led i detta har förbundet tagit initiativ till arbetet som resulterade i en återkommande tolkutbildning för döva på Västanviks folkhögskola.

Det är av stor vikt att döva teckenspråkstolkar får möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden, då deras erfarenhet och kompetens är ovärderliga. I detta sammanhang har förbundet tidigare sammanställt en lista över examinerade studenter från utbildningen, som distribuerades till samtliga tolkcentraler. Numera finns även döva teckenspråkstolkar i Kammarkollegiets databas. Dessutom togs det fram [informationsmaterial om döva teckenspråkstolkar](#) vilket finns tillgängligt på förbundets webbplats och kan spridas vidare till lämpliga mottagare (se motion 29 för mer information). Syftet har varit att öka kännedomen om yrkesgruppen både bland möjliga arbetsgivare och tolkanvändare.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår förslaget om en nationell kampanj, som motionären lyfter i första att-satsen. Kampanjer innebär betydande kostnader och det är inte ekonomiskt hållbart för förbundet att genomföra åtgärder som kan belasta förbundets ekonomiska resurser. Förbundet kommer att fortsätta sprida information och kunskap om vikten av döva teckenspråkstolkar inom både tolkbranschen och för tolkanvändare.

Förbundsstyrelsen föreslår däremot att kongressen bifaller den andra och tredje att-satsen. Det är av stor betydelse att på nytt informera och uppmärksamma relevanta aktörer och myndigheter om döva teckenspråkstolkars existens och deras unika bidrag till tolksystemet. Vidare kommer förbundet att arbeta för att stärka de regionala distriktsorganisationernas möjligheter att bedriva påverkansarbete, inklusive att tillhandahålla argument och verktyg som belyser värdet av att anställa döva teckenspråkstolkar vid tolkcentraler. Vi anser det vara av vikt att säkerställa likvärdig tillgång till tolkningstjänster över hela landet och att tolkanvändare har självbestämmande i val av tolkmetod och typ av tolk.

Förbundet bedömer dock att det är utanför vårt ansvar att direkt förbättra arbetsvillkoren för döva teckenspråkstolkar, eftersom ansvaret för detta är uppdelat mellan arbetsgivare, yrkes- och fackorganisationer. Trots detta ser vi behovet av att arbetsvillkoren förbättras och kan därför upprätthålla en dialog med Svenska Teckenspråkstolkars Förening (STTF) enligt motion 29. Förbundet betonar vikten av att följa upp det tidigare mötet som hölls den 29 februari 2024, för att samla in underlag och idéer som kan stärka vårt fortsatta arbete med informationsspridning.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att kongressen avslår första att-satsen och bifaller den andra samt tredje att-satsen.

31. Främjande av döva teckenspråkstolkar och deras yrkesroll

Organisation bakom motionen: Västra Götalands Dövas Länsförbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Döva teckenspråkstolkar fyller en unik och viktig funktion i det svenska tolksystemet. Deras förståelse för dövkulturen och deras språkliga kompetens ger dem en särskild förmåga att möta behoven hos andra döva, särskilt nyanlända och de som har svårare att förstå hörande tolkar. Genom att stärka deras ställning kan vi inte bara förbättra kvaliteten på tolkningen, utan också främja rättigheter och valmöjligheter för döva som är beroende av teckenspråkstolkning. Vi hoppas att SDR genom denna motion tar ett aktivt steg för att förbättra situationen för döva teckenspråkstolkar och säkerställer deras rätt att bli erkända och respekterade som en viktig del av tolkbranschen.

Vi ser ett ökat behov av att lyfta fram och stärka yrkesrollen för döva teckenspråkstolkar i Sverige. I dagsläget finns det 52 utbildade döva teckenspråkstolkar och ytterligare 14 som är under utbildning. Trots detta ser vi att kunskapen om deras unika kompetens och betydelse är bristfällig hos många tolkcentraler och tolkbolag. Detta påverkar både döva tolkar och de som är i behov av deras tjänster negativt. Den 29 februari 2024 höll tre representanter från döva tolkars grupp ett möte med SDR för att diskutera dessa frågor, där bristande kunskap och nonchalant behandling från många tolkcentraler och tolkbolag togs upp. Mötet var konstruktivt och givande, och SDR lovade att följa upp ärendet, men detta har ännu inte skett.

Yrkande:

Västra Götalands Dövas Länsförbund föreslår att kongressen beslutar att säkerställa att döva teckenspråkstolkars kompetens tas på allvar och att deras rättigheter som yrkesverksamma respekteras, genom att SDR:

- genomför en nationell kampanj för att lyfta fram döva teckenspråkstolkar och deras viktiga roll, både inom tolkbranschen och för döva användare av tolkningstjänster.
- aktivt uppvaktar relevanta myndigheter och beslutsfattare för att informera om situationen för döva teckenspråkstolkar och betona deras betydelse för dövsamhället, särskilt för nyanlända döva och andra som föredrar eller behöver döva tolkar.
- tar upp dialog med Sveriges tolkcentralers ledning samt andra tolkbolag för att understryka vikten av att inkludera döva tolkar i deras verksamhet och säkerställa att döva har rätten att önska döva teckenspråkstolkar när det är möjligt och lämpligt.
- följer upp det tidigare mötet som hölls den 29 februari 2024 och säkerställer att konkreta åtgärder vidtas för att förbättra situationen för döva teckenspråkstolkar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn om att döva teckenspråkstolkar fyller en unik och betydelsefull funktion i det svenska tolksystemet. Som ett led i detta har förbundet tagit initiativ till arbetet som resulterade i en återkommande tolkutbildning för döva på Västerviks folkhögskola.

Det är av stor vikt att döva teckenspråkstolkar får möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden, då deras erfarenhet och kompetens är ovärderliga. I detta sammanhang har förbundet tidigare sammanställt en lista över examinerade studenter från utbildningen, som distribuerades till samtliga tolkcentraler. Numera finns även döva teckenspråkstolkar i Kammarkollegiets databas. Dessutom togs det fram [informationsmaterial om döva teckenspråkstolkar](#) vilket finns tillgängligt på förbundets webbplats och kan spridas vidare till lämpliga mottagare (se motion 29 för mer information). Syftet har varit att öka kännedomen om yrkesgruppen både bland möjliga arbetsgivare och tolkanvändare.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår förslaget om en nationell kampanj, som motionären lyfter i första att-satsen. Kampanjer innebär betydande kostnader och det är inte ekonomiskt hållbart för förbundet att genomföra åtgärder som kan belasta förbundets ekonomiska resurser. Förbundet kommer att fortsätta sprida information och kunskap om vikten av döva teckenspråkstolkar inom både tolkbranschen och för tolkanvändare.

Förbundsstyrelsen föreslår däremot att kongressen bifaller den andra och tredje att-satsen. Det är av stor betydelse att på nytt informera och uppmärksamma relevanta aktörer och myndigheter om döva teckenspråkstolkars existens och deras unika bidrag

till tolksystemet. Vidare kommer förbundet att arbeta för att stärka de regionala distriktsorganisationernas möjligheter att bedriva påverkansarbete, inklusive att tillhandahålla argument och verktyg som belyser värdet av att anställa döva teckenspråkstolkar vid tolkcentraler. Vi anser det vara av vikt att säkerställa likvärdig tillgång till tolkningstjänster över hela landet och att tolkanvändare har självbestämmande i val av tolkmetod och typ av tolk.

Förbundet bedömer dock att det är utanför vårt ansvar att direkt förbättra arbetsvillkoren för döva teckenspråkstolkar, eftersom ansvaret för detta är uppdelat mellan arbetsgivare, yrkes- och fackorganisationer. Trots detta ser vi behovet av att arbetsvillkoren förbättras och kan därför upprätthålla en dialog med Svenska Teckenspråkstolkars Förening (STTF) enligt motion 29. Förbundet betonar vikten av att följa upp det tidigare mötet som hölls den 29 februari 2024, för att samla in underlag och idéer som kan stärka vårt fortsatta arbete med informationsspridning.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att kongressen avslår första att-satsen och bifaller den andra samt tredje att-satsen.

32. Teckenspråkstolkning vid kulturevenemang

Organisation bakom motionen: Uppsala Läns Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Teckenspråket är en viktig del av Sveriges språkliga mångfald och kulturella rikedom, men det är ännu inte en självklarhet vid kulturella evenemang som konserter, teaterföreställningar och andra publika arrangemang. Att erbjuda teckenspråkstolkning på dessa evenemang är inte bara ett steg mot en mer inkluderande kulturupplevelse för döva och hörselskadade, utan det bidrar även till att teckenspråket blir en naturlig del av samhällets offentliga miljö.

Genom att göra teckenspråkstolkning till normen vid kulturevenemang synliggör vi språket i en bredare kontext, vilket stärker medvetenheten om dövas och hörselskadades rättigheter. Detta är också en viktig signal till politiken om att teckenspråk är en levande del av det offentliga rummet och samhället. Teckenspråkets ökade närvaro i kulturella sammanhang bidrar till en mer inkluderande syn i samhället och speglar värdet av språkets plats i vår gemensamma kultur.

Yrkande:

Uppsala Läns Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) verkar för att teckenspråkstolkning blir en norm vid konserter och offentliga kulturevenemang, så att dessa arrangemang görs tillgängliga för döva och hörselskadade.
- att SDR arbetar för att teckenspråk integreras i kulturella sammanhang som en självklar del av svensk kultur, genom att uppmuntra arrangörer och kulturinstitutioner att aktivt inkludera teckenspråkstolkning.
- att SDR tar fram material och strategier för att stötta lokala föreningar i deras samarbete med kulturarrangörer och kommunala kulturavdelningar, för att synliggöra teckenspråkets betydelse i kulturlivet och verka för ett mer inkluderande samhälle.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen ställer sig positiva till motionärens uppfattning om att svenskt teckenspråk behöver synliggöras i kulturella sammanhang och att tillgängligheten för döva medborgare behöver förbättras. Samtidigt finns det betydande utmaningar, då kulturinstitutioner och arrangörer har en stor frihet att själva besluta om innehåll och prioriteringar enligt principen om "armslängds avstånd" mellan politik och kultur. Principen innebär att politiken ska skapa förutsättningar för kultur och dess skapande, men inte styra innehållet av det som uttrycks. Detta kan innebära att staten inte kan ställa krav på teckenspråkstolkning vid kulturevenemang. Nedskärningar inom kultursektorn försvårar ytterligare arbetet med att uppmuntra arrangörer att prioritera tillgänglighet för döva. Det primära ansvaret för tillgängligheten ligger hos arrangörerna och kulturinstitutionerna. Det ligger utanför förbundets kapacitet att säkerställa teckenspråkstolkning som en norm vid alla evenemang, då detta kräver omfattande resurser och breda samhällsinsatser.

Finansierings- och resursfrågan är en annan viktig aspekt. Arrangörerna ansvarar ofta själva för att bekosta teckenspråkstolkar, vilket förutsätter att de har tillräckliga medel, något som varierar kraftigt mellan olika regioner och kommuner. Tillgången på tolkar är också en begränsning, och kan särskilt ifrågasättas om det saknas döva deltagare vid vissa evenemang.

Förbundsstyrelsen ställer sig positiva till att stärka förutsättningarna för den teckenspråkiga kulturen genom att fokusera på stöd till lokala och regionala initiativ. En följd av detta blir att ta fram generella råd och strategier för att stötta lokala föreningarna i påverkansarbetet gentemot kommunala och andra arrangörer av kulturella evenemang. Med detta stöd kan vi tillsammans bidra till en synliggörande av teckenspråk i kulturen och bidra till ett mer inkluderande samhälle. En ökad närvaro av teckenspråk i olika kulturella sammanhang kan stärka teckenspråkets ställning och plats i vår gemensamma kultur.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår första och andra att-satsen, samt bifaller tredje att-satsen.

33. Att öka antalet specialiserade teckenspråkstolkar inom olika områden

Organisation bakom motionen: Uppsala Läns Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

För att tillgodose teckenspråkigas behov i olika delar av samhället är tillgången till kvalificerade och specialiserade teckenspråkstolkar avgörande. Idag finns ett stort behov av tolkar med fördjupad kompetens inom specifika områden, såsom medicin, utbildning och kultur. I medicinska sammanhang krävs tolkar med god kännedom om medicinsk terminologi för att garantera patientsäkerhet och säkerställa korrekt information. Inom utbildning behövs tolkar som är insatta i ämnesspecifika termer och pedagogiska metoder för att stödja döva och hörselskadade studenter i deras lärande. Kulturella sammanhang kräver tolkar med förståelse för konstnärliga uttryck och kontext för att tillhandahålla en rik och inkluderande kulturupplevelse.

Att öka antalet specialiserade teckenspråkstolkar skulle bidra till en mer jämlik tillgång till tjänster för döva och hörselskadade och säkerställa hög kvalitet inom områden där specialiserad kompetens är särskilt viktig.

Yrkande:

Uppsala Läns Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR verkar för att öka antalet specialiserade teckenspråkstolkar inom medicinska, utbildnings- och kulturella sammanhang.
- att SDR samarbetar med relevanta utbildningsinstanser för att främja kontinuerlig specialiserad fortbildning för teckenspråkstolkar som möter behoven inom specifika yrkesområden.
- att SDR arbetar för att synliggöra behovet av specialiserade tolkar hos beslutsfattare och berörda myndigheter, samt att medlen för detta utökas för att säkerställa tillgång till specialiserad tolkning.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären lyfter behovet av fler specialiserade teckenspråkstolkar inom medicinska, utbildnings- och kulturella sammanhang. Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens motivering om att specialisering hos teckenspråkstolkar är avgörande för att säkerställa hög kvalitet och likvärdig tillgång till samhällets tjänster för döva människor. Däremot anser förbundsstyrelsen att det främsta problemet är bristen på teckenspråkstolkar i hela landet. Det råder redan idag en påtaglig brist på tolkar och denna brist riskerar att öka, bland annat med kommande pensionsavgångar.

Förbundsstyrelsen uttrycker stor oro över att allt färre söker till teckenspråkstolkutbildningarna och betonar vikten av att bevara de utbildningsorter som finns. För att möta framtidens behov är det nödvändigt att fler söker sig till utbildningarna och att utbildningskapaciteten på sikt utökas.

I första att-satsen föreslås det att förbundet arbetar för att öka antalet specialiserade teckenspråkstolkar. Förbundsstyrelsen konstaterar att det är av stor vikt att det finns tillräckligt med specialiserade teckenspråkstolkar, men anser att detta inte faller inom förbundets direkta ansvar. SDR arbetar inte fokuserat på utbildning och saknar mandat att aktivt öka antalet tolkar. Detta ansvar ligger i stället hos utbildningsinstanser och arbetsgivare inom respektive område. Förbundsstyrelsen anser att förbundet kan verka för att påverka frågan genom opinionsbildning.

Förbundet ska samarbeta med relevanta utbildningsinstanser för att främja kontinuerlig specialiserad fortbildning för teckenspråkstolkar, enligt den andra att-satsen. Förbundsstyrelsen anser att ett samarbete med utbildningsinstanser är viktigt, men också att det primära ansvaret för fortbildning ligger hos utbildningsaktörer och arbetsgivare. SDR kan stötta genom att identifiera behov och fungera som en plattform för att framföra synpunkter från dövas perspektiv. Förbundsstyrelsen bedömer dock att ett aktivt samarbete inte är förbundets huvuduppgift.

Förbundsstyrelsen instämmer i att SDR har en viktig roll i att synliggöra behovet av specialiserade tolkar hos beslutsfattare och myndigheter. Genom att lyfta frågan i relevanta forum och arbeta för att öka resurser till specialiserad tolkning kan förbundet bidra till att förbättra situationen för döva.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår första och andra att-satsen samt bifaller den tredje att-satsen.

34. Dagliga nyheter på svenskt teckenspråk

Organisation bakom motionen: Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Vi vill ha samma jämlikhet som hörande har, att få nyheter på TV varje dag! Vi vill ha nyheter på svenskt teckenspråk varje dag, vilket även inkluderar lördagar och söndagar!

Yrkande:

Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR ska bevaka och lyfta upp den ojämna situationen för döva kring vardagliga nyheter i TV. SDR ska se till/påverka att tillgängligheten till nyheter på svenskt teckenspråk ska ske varje dag, inklusive lördagar och söndagar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen är enig med motionären om att döva ska ha rätt till nyheter på teckenspråk dagligen liksom hörande eftersom det är en fråga om jämlikhet och delaktighet i samhället. Det är SVT:s ansvar att kontinuerligt följa upp och i sina kontakter med målgruppen ta in olika synpunkter, exempelvis ett utökat teckenspråkigt utbud framför ett teckenspråkstolkat.

I arbetet med remissvaret på betänkandet [Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider](#) (SOU 2024:34), som behandlar förslag på public services uppdrag inför ett nytt sändningstillstånd för åren 2026–2033, har SDR tillsammans med SDUF betonat i remissvaret dövas rätt till full delaktighet genom två viktiga principer: tillgänglighet genom teckenspråkstolkning och ett brett utbud av teckenspråk. I [remissvaret](#) har SDR och SDUF även skrivit att det är av yttersta vikt att nyheter görs tillgängliga och det innebär att döva ska ha nyheter på teckenspråk. Vid situationer av akut karaktär eller under kriser är det avgörande att nyheterna tillgängliggörs genom teckenspråkstolkning.

Förbundsstyrelsen ser allvarligt på bristande tillgänglighet till nyhetsutbudet eftersom det kan, i värsta fall, leda till att döva blir ofrivilligt utanför med lägre kunskap och minskad delaktighet. Det resulterar i att vi inte har ett jämlikt samhälle och det gör döva mer sårbara för faror och desinformation.

I skrivande stund har regeringen ännu inte lagt fram proposition för hur sändningstillståndet 2026–2033 ska se ut. Förbundet fortsätter följa upp det och arbeta aktivt för att samhället ska ta sitt ansvar för att tillgängliggöra nyheter för döva på teckenspråk.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller motionen.

35. Flera textade program

Organisation bakom motionen: Y-läns Dövas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Y-läns dövas förbund önskar att Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, arbetar för att få tillbaka flera textade program på TV. Innan sommaren 2023 hade vi kunnat följa flera program som var textade, vilket gjorde att vi kunde följa med innehållet på ett mycket bättre sätt. Under sommaren 2023 försvann flera textade program och vi trodde ju att det berodde på semestertid och kunde först inte förstå anledningen. Men efter semestern 2023 kom ej flera textade program tillbaka, vilket skapade en stor frustration hos många döva och hörselskadade. Kontakten togs med SDR för att fråga anledningen till detta och vi fick till svar att SDR jobbar för att få in flera teckenspråkstolkade program, vilket vi har stor förståelse för. Textade program har Hörselskadades Riksförbund, HRF, ansvar för.

Vi förstod då SDR:s tankesätt och höll med om det hela. Men då allt tar så lång tid och vi fortfarande känner oss utanför så många program vill vi här be att SDR återigen jobbar för textade program under tiden fram tills vi får teckenspråkstolkade program.

Yrkande:

Y-läns Dövas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR jobbar för flera textade program och hoppas på denna möjlighet snarast.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen förstår motionärens upplevelse och frustration när antalet textade program minskades. Minskningen av textade program innebär också att döva som tittar på textade program hamnar utanför. Hörselskadades Riksförbund, HRF, arbetar flitigt med frågan om textning i TV. SDR:s fokus ligger på det teckenspråkiga och teckenspråkstolkade utbudet eftersom ingen annan organisation företräder döva och dövas behov.

Genom att fördela ansvaret för teckenspråkiga och textade innehåll i TV förbunden emellan kan vi använda våra respektive resurser effektivt. SDR kan dock följa upp och utveckla rutiner för hur vi förbättrar informationsutbytet mellan förbunden, så att våra medlemmar kan bli mer uppdaterade hur det går med frågan om textningen.

Det återstår även att se vad regeringen beslutar inför sändningstillstånden för 2026–2033 och hur AI-utvecklingen ser ut för undertexter.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att kongressen avslår motionen.

36. Bemötande och kompetens hos Arbetsförmedlingen och statliga servicecenter

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

SDF anser att det finns stora brister och variationer i hur döva bemöts i de första kontakterna med Arbetsförmedlingen. Det finns specialistkompetens på regional nivå inom Arbetsförmedlingen, men den första kontakten sker på ett lokalt kontor och mottagande arbetsförmedlare har oftast ingen kunskap alls om vår målgrupp eller vilka kompetenser som finns inom den egna myndigheten.

Det kan bland annat handla om att arbetsförmedlaren inte vet vilka stöd eller insatser som kan vara aktuella för teckenspråkiga döva eller att inte döv teckenspråkstolk beställs till möten där det finns ett behov (d.v.s. när det inte räcker med att ha teckenspråkstolk).

I Arbetsförmedlingens system finns redan information om rutiner från centralt håll, men som handläggaren inte tagit del av eller tänkt på att söka upp. Konsekvensen blir att döva går miste om information och/eller att handläggningstiden blir onödigt lång på grund av bristande kompetens hos arbetsförmedlaren.

Ett annat betydande problem är de statliga servicekontoren där man också kan få vägledning, hjälp och information från Arbetsförmedlingen (men även ett flertal andra myndigheter som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Migrationsverket). Det finns 147 servicekontor i landet och dessa drivs av en egen myndighet, Statens servicecenter, sedan år 2019.

Handläggarna på servicekontoren saknar i större utsträckning rätt kompetens om hur de ska bemöta döva besökare. Servicekontoren har drop-in besök (utan tidsbokning), men i praktiken kan döva personer inte gå dit då tolkning inte finns på plats och Tolkcentralen säger nej till att ordna tolk till besök på servicekontoren då myndigheter ska ordna och bekosta tolk själva.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR arbetar för att Arbetsförmedlingen fortsätter att utveckla sina rutiner och hittar fungerande lösningar för att säkerställa enhetligt och professionellt bemötande av döva på samtliga lokalkontor genom en centraliserad vägledning och process.
- att SDR arbetar för att Arbetsförmedlingen ska ha fler specialister med dövkompetens som kan bistå arbetsförmedlare i ett tidigt skede, avlasta dem och säkerställa adekvata insatser.
- att SDR arbetar för att Statens servicekontor ska implementera rutiner för bemötande av döva besökare, inklusive möjlighet till teckenspråkstolkning direkt vid drop-in besök.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen är enig med motionären om att det finns stora variationer i hur döva bemöts i de första kontakterna med Arbetsförmedlingen (AF) och att det även finns begränsningar för kommunikation när döva besöker Statens servicekontor.

Förbundet deltar regelbundet i samråd med AF och tar tillsammans med Hörselskadades Riksförbund (HRF), Synskadades Riksförbund (SRF) och Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB) upp frågan om hur första mötet med arbetsförmedlingen ska fungera. Det är problematiskt att det är så stora variationer i hela landet hur AF bemöter döva. Det är en nationell myndighet med regionala och kommunala variationer. Förbunden vill se att AF har samma process och bemötande oavsett var i landet de befinner sig. Frågan har lyfts upp på nästan varje samråd och vi fortsätter att ta upp den. Vi kommer inte att ge upp detta arbete eftersom det är så viktigt med ett bra bemötande och en rättvis process oavsett var i landet man bor.

När det gäller specialistkompetens har reformen av Arbetsförmedlingen 2019 inneburit att många med specialistkompetens sagts upp. Men myndigheten insåg ganska snart att det fanns ett stort behov av att återanställa specialistkompetensen och har återanställt många sedan dess. Däremot jobbar förbundet för att förändra processen så att även en dövkonsulent deltar vid det första mötet, i stället för att komma in först senare. Att dövkonsulenten är med tidigt är väsentligt för att minska risken för minoritetsstress och missförstånd i kommunikationen samt öka chanserna till ett professionellt bemötande. Även här arbetar förbundet tillsammans med andra förbund i samråden eftersom de också ser samma problematik.

Samarbetet mellan Statens servicekontor och Arbetsförmedlingen syftar till att förbättra medborgarservicen genom att erbjuda tjänster i samma lokaler. Detta innebär att medborgare på vissa orter kan få hjälp från flera myndigheter på ett och samma ställe. På servicekontoren kan personalen till exempel vägleda i AF:s digitala tjänster, hjälpa till med inskrivning och ge stöd i allmänna ärenden. Förbundsstyrelsen instämmer med motionären att det finns behov av ett utvecklingsarbete, insatser som höjer kunskap om döva, förbättrar bemötandet och säkerställer möjligheten att kommunicera direkt på teckenspråk.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen anser första och andra att-satsen besvarade, samt beslutar att bifalla tredje att-satsen.

37. Direktkontakt med teckenspråkig dövkonsulent

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening (motion 5)

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Idag är det svårt för döva personer att få direktkontakt med en dövkonsulent, då detta måste ske via en arbetsförmedlare som ofta saknar teckenspråkskompetens. Detta skapar barriärer för effektiv kommunikation och stöd.

Vi föreslår att döva personer ska ges möjlighet att direkt ta kontakt med en teckenspråkig dövkonsulent, utan att behöva gå via en icke-teckenspråkig arbetsförmedlare.

Motiveringen till detta är följande:

1. Språklig förståelse och kommunikation på modersmålet:

Teckenspråk är dövas modersmål, och att kunna kommunicera direkt på sitt eget språk är avgörande för att undvika missförstånd och öka effektiviteten.

2. Kulturell förståelse och erfarenhet:

Dövkonsulenter har insikt i dövas kultur och levnadsförhållanden, vilket gör att de bättre kan anpassa sina råd och stöd till varje individ.

3. Tillit och trygghet:

Att kommunicera med någon som behärskar teckenspråk och förstår dövkultur bygger förtroende och skapar en tryggare upplevelse för den döva personen.

4. Snabbare och effektivare process:

Direktkontakt med en dövkonsulent minskar mellanhänder och därmed väntetider, vilket leder till en snabbare hantering av ärenden.

5. Bättre anpassning av stöd och åtgärder:

Genom direktkontakt kan dövkonsulenten bättre förstå den dövas specifika behov och utmaningar, vilket leder till mer träffsäkra insatser och lösningar.

6. Minskad stress och frustration:

Att slippa förmedla sitt ärende genom en icke-teckenspråkig person minskar stressen och frustrationen som kan uppstå vid missförstånd och kommunikationsproblem.

7. Främjande av självständighet och empowerment:

Möjligheten att direkt kommunicera med en expert på teckenspråk ger döva personer en känsla av kontroll och självbestämmande i sina ärenden.

8. Förståelse för dövas arbetsmarknadsutmaningar:

Dövkonsulenter har specifik kunskap om de hinder och utmaningar som döva personer möter på arbetsmarknaden, vilket gör dem bättre rustade att ge relevant och konkret stöd.

Att ge döva personer direktkontakt med en teckenspråkig dövkonsulent är avgörande för att förbättra kommunikationen, minska stress och frustration, och säkerställa att döva får rätt stöd för att lyckas på arbetsmarknaden. Denna förändring kommer att främja självständighet och leda till mer effektiv och anpassad hjälp för döva.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) arbetar för att döva ska kunna få direktkontakt med en dövkonsulent, utan att behöva gå via en lokal arbetsförmedlare.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen håller med motionären att möjligheten till direktkontakt med dövkonsulent behöver finnas. Tyvärr har Arbetsförmedlingen (AF) en process för inskrivning och ingång som försvårar den möjligheten. Förbundet arbetar idag tillsammans med Hörselskadades Riksförbund (HRF), Synskadades Riksförbund (SRF) och Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), via samråd med AF, för att förändra processen. Vi arbetar för att en dövkonsulent (eller annan konsulent beroende på vem som är kund) ska delta vid första mötet, i stället för att komma in först senare. Att dövkonsulenten är med tidigt är väsentligt för att minska risken för minoritetsstress och öka chanserna till ett professionellt bemötande. Problematiken finns inte bara för döva utan även för dövblinda och blindas när de i första mötet träffar handläggare som saknar kunskap.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen anser motionen besvarad.

38. AF ska få huvudansvaret för arbetshjälpmedel

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Idag har Arbetsförmedlingen (AF) ansvar för arbetshjälpmedel för nyanställda (upp till ett år) samt för anställda som har lönebidrag (oavsett anställningstid). När anställningstiden passerat ett år tar Försäkringskassan (FK) över ansvaret.

Stockholms Dövas Förening anser att AF både har bättre kompetens och erbjuder mer stöd till döva anställda när det handlar om arbetshjälpmedel. Det är också en väldigt stor skillnad i hela processen att söka om ett arbetshjälpmedel hos AF respektive FK.

Hos FK får man i princip göra allt på egen hand: samla in underlag, ta in offerter, ordna med beställning med mera. Hos AF kan man få hjälp med hela processen och de har även specialister som kan ge förslag på lämpliga arbetshjälpmedel.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR ska arbeta för att endast Arbetsförmedlingen ska ha ansvaret för arbetshjälpmedel för samtliga döva anställda oavsett anställningstid och om de har lönebidrag eller inte.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen förstår motionärens synpunkter och uppskattar den viktiga diskussionen om arbetshjälpmedel för döva anställda. Förbundsstyrelsen anser att det redan finns ett tydligt ansvar för arbetsgivaren att ordna tekniska arbetshjälpmedel för anställda med funktionsnedsättning enligt diskrimineringslagen. Arbetsgivaren är skyldig att vidta skäliga åtgärder för att möjliggöra arbete för personer med funktionsnedsättning, vilket inkluderar att ordna tekniska arbetshjälpmedel, oavsett om det finns lönebidrag eller ej.

Försäkringskassan (FK) kan bevilja bidrag till arbetshjälpmedel i de fall där arbetsgivaren inte kan tillgodose behovet. Det innebär att arbetsgivaren har det primära ansvaret för att ordna tekniska hjälpmedel, men att FK kan bistå med bidrag när det handlar om mer omfattande anpassningar som inte ligger inom arbetsgivarens normala ansvar.

Arbetsförmedlingen (AF) har ett stödjande ansvar för tekniska arbetshjälpmedel för nyanställda eller för dem som har lönebidrag, men detta innebär inte att hela ansvaret för tekniska arbetshjälpmedel bör ligga hos AF. Särskilt när det redan finns ett system där FK kan träda in om behovet inte kan tillgodoses av arbetsgivaren.

Frågan berörs av flera lagstiftningar som bland annat diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen och socialförsäkringsbalken där det finns samband mellan bestämmelserna. Därför anser förbundsstyrelsen att det blir ett för omfattande och komplicerat arbete att driva en sådan förändring som motionären önskar. Med tanke på att det redan finns ett tydligt ansvar hos arbetsgivaren att ansvara för tekniska arbetshjälpmedel och att FK träder in vid behov tycker förbundsstyrelsen att nuvarande regelverk är tillräckligt. Fokus bör ligga på att säkerställa att arbetsgivare efterlever sina skyldigheter enligt gällande lagstiftning.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår motionen.

39. Ge skydd för den teckenspråkiga minoriteten

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Enligt SDR är teckenspråkiga döva en språklig och kulturell minoritet. Dels att många teckenspråkiga döva personer definierar sig som etnisk minoritet eller språklig minoritet snarare än personer med funktionsnedsättning. Alltså känner de en tillhörighet till eller identifierar sig med den teckenspråkiga minoriteten. Rätten att vara döv och få tillgång till språk och kultur är en viktig fråga för dövsamhället. Frågan om döv etnicitet har diskuterats i dövsamhället sedan 2010-talet.

Vi har kunskap om att teckenspråkiga döva och deras språk har funnits i Sverige sedan 1800-talet. Det finns ett antal definitioner som talar för att teckenspråkiga döva utgör en etnisk minoritet. Till och med uppfyller den teckenspråkiga döva minoriteten riksdagens kriterier för att bli erkänd som nationell minoritet i Sverige.

Det svenska teckenspråket (STS) har skydd i lagstiftningen, men skydd saknas för den teckenspråkiga minoriteten, som utgörs av språkbrukarna, huvudsakligen döva, hörselskadade, men också hörande. De har STS som sitt förstaspråk (modersmål). Minoriteten är språk- och kulturbärare som för arvet vidare i generationer inom gemenskapen. Tanken att låta ett minoritetsspråk och dess kultur kunna leva vidare i Sverige behöver man skydda och främja den språkliga minoriteten också. Det är målet med den svenska minoritetspolitiken. Vi vet själva att den teckenspråkiga minoriteten faktiskt har många gemensamma frågor med nationella minoriteter (sverigeфинnar, judar, tornedalingar, romer och samer). Bland annat språk och kultur, förskola och grund- eller specialskola på sitt språk, äldreomsorg på sitt språk, samt översättning av information från samhället. Dessutom delar vi en mörk historia av förtryck från staten med nationella minoriteter.

Men den teckenspråkiga minoriteten och STS inkluderas inte i den svenska minoritetspolitiken. Är vi inte en språklig och kulturell minoritet och en del av det svenska kulturarvet som Sverige ska bevara och vara stolt över?

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR ska arbeta för att ge teckenspråkiga döva status som nationell minoritet eller motsvarande.
- att SDR ska arbeta för att verka och synas i svensk minoritetspolitik.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen förstår motionärens önskan om att förbundet ska verka och synas i den svenska minoritetspolitiken, samt arbeta för att ge teckenspråkiga döva status som en nationell minoritet eller motsvarande.

Regeringens funktionshinderpolitiska program ger förbundet möjlighet att delta i myndigheters arbeten men också lyfta våra specifika frågor utifrån kulturella och språkliga perspektiv till skillnad från övriga organisationer. Därför bevakar förbundet ständigt området och följer noga vad som gäller för de nationella minoritetsspråken.

Institutet för språk och folkminnen (Isof) har i sitt uppdrag uppgiften att värna och skydda det svenska teckenspråket. Språklagens (2009:600) intentioner, tillsammans med dess förarbeten, innebär att det svenska teckenspråket har samma status som minoritetsspråken trots att de ligger under olika paragrafer i lagtexten. Det förbundsstyrelsen efterlyser är en tydlig väg hur samhället ska efterleva de intentionerna som lagen avser för att ge effekter på både grupp- och systemnivå.

I likhet med vad som framgår i förbundsstyrelsens yttrande för motion 6. *Svenskt teckenspråk ska ingå i statliga satsningar för nationella minoritetsspråken* anser förbundsstyrelsen att ett ställningstagande om teckenspråkiga döva status som en nationell minoritet behöver föregås av en fördjupad analys av fördelar och risker, exempelvis genom en omvärldsanalys.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår motionen.

40. Inkludering av dövkultur i svensk lagstiftning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

I Sverige har vi en språklag som värnar om och skyddar språken i landet. Svenskt teckenspråk omfattas av denna lag, vilket innebär att döva har en trygghet i att deras språk är skyddat och det allmänna ska se till att döva får tillgång till teckenspråk. Men detta skydd är inte tillräckligt. Med ett språk följer också en kultur.

Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska "det allmänna...främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige". Svenskt teckenspråk bär med sig dövkultur, men idag saknas motsvarande skydd av dövkulturen i lagstiftningen som nationella minoritetsgrupper har.

Enligt Funktionsrättskonventionen ska personer med funktionsnedsättning ha rätt på lika villkor som andra till erkännande av och stöd för sin särskilda kulturella och språkliga identitet, däribland teckenspråk och dövas kultur.

Stockholm Dövas Förening vill därför att Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) ska undersöka vilka möjligheter som finns att lagstifta om dövkultur, för att säkerställa att både svenskt teckenspråk och dövkulturen förstärks och bevaras.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR ska arbeta för att riksdagen lagstiftar om främjande och skydd av dövkultur för att säkerställa att döva får tillgång till dövkultur.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen anser att språk och kultur är mycket nära förknippade. Förbundet kan utreda hur det svenska teckenspråket och dövkulturen kan stärkas genom lagstiftning.

Att synliggöra och stärka det svenska teckenspråkets ställning är för förbundet ett ständigt pågående arbete. Förbundet strävar även efter att kontinuerligt lyfta dövkultur i olika

sammanhang, såsom inom utbildning och dövhistoria. När dövkultur nämns är det viktigt att tydliggöra vad begreppet innebär och att exempelvis scenkonst endast utgör en del av det.

Förbundets projekt *Omvända världen*, som genomförs i samarbete med Riksteatern Crea, har gjort en enkätundersökning om dövkultur. Enkäten var öppen från augusti till november 2024 och riktade sig till döva, vuxendöva och hörselskadade. Utifrån resultaten kan förbundet se över och utveckla det strategiska arbetet i frågan om dövkultur.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller motionen.

41. Sänkt kursavgift för Dövstudier

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening (motion 1)

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Västanviks folkhögskola erbjuder Dövstudier som är högaktuella och viktiga för våra medlemmar. Genom dessa studier får medlemmarna bland annat ett starkt självförtroende och en djupare förståelse för samhällets struktur och varför det fungerar som det gör idag.

Med tanke på den stora betydelsen Dövstudier har för våra medlemmar föreslår vi att kursavgiften hålls så låg som möjligt. Detta stöds av följande argument:

- Ökad tillgänglighet för alla
- Minskade ekonomiska barriärer
- Samhällsnytta på lång sikt
- Ökad deltagarmångfald
- Fler kan ta del av personlig utveckling
- Stärkt motivation och delaktighet

Att hålla kursavgiften för Dövstudier låg är av avgörande betydelse, då det inte bara underlättar för fler att delta utan också bidrar till samhällets långsiktiga utveckling. Genom att minska ekonomiska hinder och öka tillgängligheten kan fler dra nytta av dessa studier, vilket i sin tur främjar personlig utveckling och samhällsengagemang. En överkomlig kursavgift innebär att vi kan bidra till ökad självkänsla och mångfald i samhället, vilket gynnar oss alla.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att mellanskillnaden för kursavgiften föreslås täckas av Sveriges Dövas Riksförbund (SDR).

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen förstår motionärens önskemål om att förbundet ska täcka en del av kursavgiften för att möjliggöra för flera att delta på Dövstudier i Västanviks folkhögskola. Idag har förbundet ingen ekonomisk möjlighet att bidra med pengar, men som huvudman för skolan kan vi ha dialog med Västanviks folkhögskola om möjliga finansieringsmodeller och alternativ för att sänka kostnaderna, exempelvis genom distanskurser. Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen avslår motionen.